Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 102. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 3-го ЧЕРВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 2, 1982 No. 102. VOL. LXXXIX.

А. Добрянський став адміністративним директором УІА

Ню Йорк, Н. Й. — Екзекутива Українського Інституту Америки повідомляє, що впарі з реорганізацією своїх референтур іменовано Андрія Добрянського на адміністративного директора Інституту. А. Добрянський — це відомий басбаритон Метрополітальної опери в Ню Йорку.

Андрій Добрянський

Повідомлюючи про призначення, що стало актуальне з днем 1-го травня, Володимир Назаревич, віцепрезидент Інституту, пояснив, що в компетенцію адміністративного директора входитиме співучасть у плянуванні та організуванні програм й імпрез Інституту.

Окрім своєї функції в Інституті А.Добрянський продовжуватиме виступати в Метрополітальній опері, де в наступному сезоні почуємо його в операх „Борис Годунов" і „Парад". Протягом минулих 14-ох сезонів співак А.Добрянський взяв участь у приблизно 900-ох виступах згаданого оперного театру, граючи понад 50 ролей.

А. Добрянський перебрав функції адміністративного директора від проф. Івана Самійленка, який займав цей пост впродовж минулих двох років, за що Рада Директорів Інституту висловлює щиру подяку та глибоке признання проф. Самійленкові та його дружині п-ні Діні за віддану та сумлінну працю для Українського Інституту Америки. Дирекція очікує і надалі співпраці проф. Самійленка в ділянках навчальної програми та в зв'язках із іншими східньоевропейськими групами.

„Обов'язки адміністративного директора Інституту, — казав Назаревич, — важкі і незавидні в цю критичну пору, коли УІА намагається задержати свій безподатковий статус освітньої установи. Вдержання і розвиток освітньої діяльности необхідні для дальшого існування Інституту". Тому він закликав громадянство підтримати нового адміністративного директора в його праці, включаючись активно у діяльність Інституту.

СССР допомагає Арґентині, — каже совєтський амбасадор

Буенос Айрес, Арґентина. — Після несподіваної 40-хвилинної розмови з президентом Арґентини Леопольдо Ґальтієрі, совєтський амбасадор Сергей Страганов заявив кореспондентам, що Совєтський Союз вповні підтримує Арґентину у її змаганні проти „британських імперіялістів" на Фальклендських островах.

Страганов однак відмовився відповісти на запитання чи уряд СССР є готовий дати також мілітарну допомогу Арґентині у випадку конечної потреби. Він підкреслив, що його країна вже тепер підтримує Арґентину „політично і дипломатично", наприклад, на Раді Безпеки Об'єднаних Націй.

Зустріч Страганова з президентом Ґальтієрі відбулась в Каса Росада, в офіційній резиденції президента Арґентини. Після зустрічі арґентинські чинники не скривались з тим, що арґентинські збройні сили деякі успішні акції на Фалькляндських островах завдячують совєтським інформаціям, переданим арґентинцям через сателітну інформаційну сітку. Завдяки цим інформаціям були знищені два британські кораблі „Шеффілд" і „Ковентрі".

Вміжчасі кубинський диктатор Фідель Кастро веде широкозакроєну пропаґандивну кампанію серед 94-ох неопреділених держав, які знову зібрались на свої наради в Гавані, Куба. Кастро домагається засуду Великої Британії і З'єдинених Стейтів Америки за поширення „імперіялізму" на латиноамериканські держави. Деякі політичні спостерігачі думають, що на ці наради прибуде також міністер закордонних справ Арґентини Нікано Коста Мендез, щоб докладно з'ясувати становище Арґентини до проблеми Фалькляндських островів.

Японія йде назустріч американській торгівлі

Токіо, Японія. — Японський уряд проголосив 27-го травня 1982 р., що Японія вживе заходів для обниження імпортових тарифів на такі продукти як компютори і інші електронічні вироби. Знижения тих тарифів зроблено у відповідь на безнастанну критику японської закордонної торгівлі збоку Америки і західньоевропейських країн.

Хоч тарифне зменшення, друге в останніх п'ятьох місяцях, скромне, проте, воно виявляє ніби добру волю японського уряду, протидіючи критиці покупців в Америці і Европі, які занепокоєні станом торговельного балансу. У червні ц.р. відбудеться у Парижі економічна конференція „на вершинах", на якій між її учасниками будуть Америка й Японія. Президент Реґен висловив вдоволення з обниження японських торговельних тарифів, одначе додав, що багато застережень залишаються ще нерозв'язаними, і напевно будуть дискутовані на економічній конференції у Парижі.

Католицький Центр апостоляту перевів опитування

Вашінгтон. — Центр практичного дослідження Апостоляту, що був заснований у 1964 році на заклик Ватиканської Ради збільшити досліди в різних царинах життя Католицької Церкви у зв'язку з великими соціальними змінами, що відбуваються в світі, оголосив у неділю, 18-го травня, деякі прелімінарні дані досліджень, що на них видано півмільйона долярів у самій Америці. Досліди ведуться і поза ЗСА, але за іншої фондаци.

Порівняно із західними европейцями та японцями, американці більше пишаються своєю працею, більше виявляють бажання воювати за свою країну, більше вірять у Бога, у життя після смерти і в Десять Заповідей Господніх. Опитування провів відомий „Ґаллуп" і він знайшов, що американці перебувають серед „консерватистів світу" в політичному сенсі. Опитувачі витрачали по півгодини на розмову з кожною особою з 1,200 осіб, вибраних довільно в певній країні.

Досі оголошено вислід опитування з таких країн: ЗСА, Бельгія, Данія, Франція, Велика Британія, Голляндія, Ірляндія, Північна Ірляндія, Еспанія, Італія, Західня Німеччина, Швеція, Фінляндія, Південна Африка і Японія. В Японії і Західній Німеччині виявилось найменше тих, хто хоче йти на війну за свою країну, і тут також найменше тих, що горді зі своєї національної приналежности. Найщасливішими людьми себе уважають найбільше ірляндці; англійці в тому відношенні стоять на другому місці; за ними йдуть американці.

У числах це представляється так: 84 відсотки американців горді з праці, яку вони виконують; европейців таких є тільки 36 відсотків. Воювати за свою країну готові 71 відсоток американців, 43 відсотки европейців і тільки 22 відсотки японців. 95 відсотків американців і ірляндців вірять у Бога, і тільки 39 відсотків японців; але 62 відсотки французів вірять у Бога і 76 — англійців. 71 відсоток американців вірять у позагробове життя, і тільки 31 відсоток японців та 43 відсотка европейців.

Горді зі своєї національности є 80 відсотків американців проти 30 відсотків японців, 21 відсотка західніх німців, 33 відсотків французів, 55 відсотків британців і 41 відсотка італійців.

У коментарях до висліду опитування стверджує Центр практичного дослідження Апостоляту, що „в багатьох европейських країнах гордість з національної приналежности вважається перестарілим концептом".

Кандидує на сенатора з Ню Джерзі

Анджело Р.Бянчі, один із демократичних кандидатів на сенатора зі стейту Ню Джерзі, старається про вигру у передвиборах, які відбудуться у вівторок, 8-го червня. Він колишній стейтовий банковий комісіонер і відомий приятель українців. На світлині з А. Р. Бянчі у його виборчій квартирі з лівого боку стоїть українсько-демократичний активіст Михайло Матіяш, з правого боку — Йосип Лисогір, голова Української секції Демократичної партії.

Докія Гуменна - і ще одна її повість

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л. Коленська). — Докія Гуменна — сучасна визначна українська письменниця-белетрист, майстер сильних і оригінальних сюжетів та різноманітних жанрів, своїми відвідинами вшанувала Видавництво „Свободу", завітавши сюди у п'ятницю, 14-го травня ц.р., разом з д-ром Костем Церкевичем, головою Науково-Дослідного Товариства Української Термінології та видавцем найновішої фантастичної повісти письменниці „Небесний змій", базованої на праісторії.

Докія Гуменна з видавцем її книжки д-ром Костем Церкевичем в редакції „Свободи".

Науково-Дослідне Товариство Української Термінології (НДТУТ) основане 10 років тому з осідком у Ню Йорку, — як написано в післяслові від Видавництва, —„продовжує традицію і працю Інституту Української Наукової Мови при Українській Академії Наук в Києві, що в 30-их роках був скасований, його співробітники ув'язнені, а увесь науковий дорібок знищений або заборонений". Опісля Видавництво пояснює, що твір Д.Гуменної вони опублікували тому, що в творчості письменниці є дві рибобіжні лінії сюжетів: перша лінія, коли вона черпає тематику до своїх творів із щоденного сучасного життя України й української людини; друга лінія, коли вона залишає сучасність і поринає в імлу далекої давнини, щоб відтворити життя-буття мешканців українських земель". Третя причина, як це зазначив в розмові з редакторами К. Церкевич — письменниця багато уваги приділяє мові, збагачує її навіть тим, що вишукує найдавніші коріння української мови.

Письменниця пояснила, що її повість постала на підставі монографії „Кам'яна Могила" (1961), авторства найвидатнішого сучасного дослідника археологічних пам'яток в Україні М. Рудинського. Докія Гуменна сказала, що сьогодні на цю монографію посилається багато дослідників бронзової доби. В Україні для користування туристів надруковано путівник українсько-англійською та російсько-англійською мовами, де також згадується Кам'яна Могила.

Кам'яна Могила — це група пісковиків з печерами, у яких є наскельні написи-різьби, що їх досі не змила вода. Вони, звичай-

(Закінчення на стор. 4)

СИТУАЦІЯ В ПОЛЬЩІ НЕ ПОЛІПШУЄТЬСЯ

Варшава, Польща. — Західні пресові агентства інформують, що у зв'язку з перевозом Леха Валенси, голови Крайового комітету вільної профспілки „Солідарність" з його теперішньої „золотої клітки", тобто урядової віллі під Варшавою, до невідомої місцевости, і продовженням спротиву робітників, — ситуація в Польській Народній Республіці не поліпшується, не зважаючи на драстичні, а подекуди навіть розпачливі заходи військової хунти, на чолі якої стоїть Войцех Ярузельські.

Характеристичним прикладом нестабільности у Польщі може послужити також розгубленість влади на відтинку інформації. Наприклад, заступник прем'єра Єжи Оздовскі, даючи інтерв'ю для закордонних кореспондентів, висунув був здогад про можливе звільнення Валенси з ув'язнення, але його заяву годину пізніше заперечив речник уряду, кажучи, що Оздовскі не був уповноважений складати жадних заяв, які мають відношення до справи Л. Валенси чи інших ув'язнених профспілкових діячів. Дружина профспілкового лідера Данута Валенса заявила кореспондентам, що вона також не знає докладно, де тепер знаходиться її муж. Вона тільки відмітила, що представники Військової ради наказали їй приїхати до Перемишля, звідки її перевезено у суцільно закритому автомобілі до нового місця перебування Валенси, який правдоподібно перебуває десь в околиці Перемишля, дев'ять миль від совєтсько-польського кордону.

Вміжчасі підпільна квартира профспілки „Солідарність" підготовила і провела в багатьох місцевостях успішні і багатолюдні демонстрації, міняючи при тому тактику демонстрацій, щоб оминути зударів з поліцією і військом. Головною вимогою робітників і „Солідарности" під теперішню пору є домагання звільнити усіх 2,000 активістів профспілки, які перебувають в ув'язненні від 13-го грудня 1981 року, тобто від дня проголошення воєнного стану в Польщі. Крім Варшави великі страйки відбулися у Вроцлаві і багатьох місцевостях Шлеську.

Політичні спостерігачі і дипломати передбачають, що якщо не покращає ще й до кінця року економічна ситуація і Совєтський Союз не збільшить своєї допомоги, у Польщі „полетять" нові голови, а може навіть голова В. Ярузельського, а на його місце прийде інша людина, яка розпічне „скріплювати соціялізм" у Польщі совєтськими методами.

ТАЧЕР ВИМАГАЄ ВІД АРҐЕНТИНИ КАПІТУЛЯЦІЇ

Лондон, Велика Британія. — Прем'єр-міністер уряду Великої Британії Марґарет Тачер зажадала від арґентинського уряду безумовної капітуляції і виведення всіх військ з Фалькляндських островів ще заки розпічнеться основна офензива на місцевість Стенлі, сильно укріплену арґентинцями в числі понад 7,000 вояків. Арґентина покищо відкинула ультиматум Великої Британії, але її речники признаються, що арґентинська військова залога на островах опинилася в дуже тяжкій ситуації.

В останньому потягненні зберегти обличчя теперішньої арґентинської хунти, яку очолює теперішній президент Леопольдо Ґальтієрі і з метою врятувати Арґентину перед цілковитою економічною руїною, речники уряду заявили, що Арґентина вислала до Об'єднаних Націй своїх високих заангажованих дипломатів з метою шукати шляхів замирення. Ген. Хозе Мірет і адмірал Беніто Моя, два члени так званої Фалькляндської комісії в теперішньому уряді президента Ґальтієрі, прибули до Ню Йорку у середу, 2-го червня ц.р., і вже в першому дні свого перебування зустрічались на довшій розмові з генеральним секретарем ОН Гавіє Перезом де Куєяром. Британський амбасадор до ОН Антоні Парсонс раніше розмовляв з генеральним секретарем і передав йому послання від прем'єра М. Тачер і її воєнного кабінету, який виніс рішення звернутись востаннє до Арґентини в справі виведення її військ з Фалькляндських островів, або перебрати на себе усі консеквенції дальшого розвитку подій, тобто тотальної війни і можливо знищення арґентинської залоги.

Британська преса, покликуючись на урядові джерела, заявляє, що воєнний кабінет прем'єр-міністра Тачер дав доручення головнокомандуючому британськими військовими силами на островах, адміралові Джанові Вудвардові, щоб він, перед початком остаточної битви ще раз звернувся до арґентинського командування з закликом до капітуляції, а щойно після відмови дав зарядження розпочати офензивні дії на арґентинські позиції біля Стенлі.

Вміжчасі британські військові частини, артилерія, гелікоптери й інша допоміжна зброя, наблизились до арґентинських укріплень на віддаль артилерійських стрілен і сильно обстріляли арґентинські позиції.

В політичних колах поширилися вістки, що Арґентина, зокрема її нарід, не зважаючи на перебіг битви біля Стенлі готовиться до зміни свого уряду, який мав би замінити теперішню військову хунту. Серед дипломатів в Буенос Айресі поширюються чутки, що ген. Ґальтієрі незабаром зрезиґнує зі свого становища під тиском народніх мас і політичних партій, а також інших більш радикальних членів хунти, яка domagається більшого унезалежнення Арґентини від суперпотуг, зокрема від З'єдинених Стейтів Америки.

У світі

БРИТАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ, ОТОЧИВШИ місто Стенлі, яке рахується „столицею" Фалькляндських островів, опинилися 10 миль від центру арґентинських укріплень, у яких, згідно з раніщими інформаціями, знаходиться біля 7,000 арґентинських вояків і велика кількість змасованої різнородної зброї. Вміжчасі британське командування скріпило свій військовий гарнізон на островах 3,500 вояками-парашутистами, які візьмуть участь у цій вирішальній битві. Президент Арґентини Леопольдо Ґальтієрі закликав своїх вояків ставити спротив „британським напасникам" і вести боротьбу до останнього набою. Одним словом, — кажуть численні західні спостерігачі, — Ґальтієрі виставив 7,000 своїх вояків на видиму смерть, бо вони, не маючи поповнення з материка, не зможуть довго витримати опору британської мілітарної сили.

ІРАНСЬКИЙ УРЯД, ЗДОБУВШИ ВЕЛИКУ перемогу над іракськими збройними силами, заповів, що іранські військові частини перейдуть в окремих випадках також кордон Іраку, якщо цього вимагатимуть інтереси безпеки Ірану. Деякі політичні і військові спостерігачі кажуть, що ситуація майже драстично змінилася в користь Ірану від часу, як Ізраїль розпочав доставу запасних частин для колись закупленої Іраном американської зброї. Потихеньку говориться також про ізраїльських дорадників у штабі іранської армії, які зуміли переконати іранських старшин про потребу зміни тактики і стратегії у веденні модерної війни чим, очевидно, були заскочені іракські військові частини і почали відступати.

УРЯД ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ НАКАЗАВ ЗВІЛЬНИТИ з в'язниці двох дисидентів, яких прокуратура придержувала в ізоляції без суду більше як рік часу. Не зважаючи на різні провокації і довгі виснажливі слідства, прокуратура не зуміла доказати вини журналістові Їрі Румлеві і письменникові Мілянові Сімечкові, не зважаючи на те, що обидва належали нібито до групи 40 дисидентів, арештованих поліцією після того, як вони розповсюджували антиурядову літературу серед населення. Крім того згаданим дисидентам закидали, що вони допомагали західнім пропаґандистам перепачковувати через кордон різну літературу.

ВИСТУПАЮЧИ В ЛІВЕРПУЛІ, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ, Папа Іван Павло II заявив, що поділ Церков і брак єдности між ними це великий гріх людства, який теперішні церковні провідники повинні старатися направити і просити прощення у Господа за раніші поступування. Між іншим населення Ліверпулу з ентузіязмом вітало голову Католицької Церкви і в кожній місцевості Папа заходив, відправляв Богослужби чи інші відправи в англіканських соборах та зустрічався на розмовах з керівниками цієї Церкви. Згідно з обчисленням поліції понад 350,000 ліверпульців вийшли на летовище, щоб привітати Папу. Очевидно, в кожній майже місцевості протестанти під проводом відомого протестантського лідера з Північної Ірляндії о. Іана Пейслі. влаштовували малочисельні демонстрації проти приїзду Папи до Великої Британії, але вони були такі незначні в обличчі багатотисячних мас, що вітали Святішого Отця, що навіть англійська преса не приділяла їм великої уваги.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ОБОРОНИ В УРЯДІ прем'єр-міністра Менахема Беґіна Аріель Шарон обвинуватив Уряд З'єднаних Стейтів Америки, що він, в намаганні продавати більше зброї для деяких арабських країн зокрема для Савдійської Арабії і Йорданії, зайшов задалеко коли почав критикувати Ізраїль за доставу зброї і запасних американських частин для Ірану, уряд якого ворожо ставиться до ЗСА. Шарон думає, що Вашінгтон не повинен критикувати інших, коли сам займається продажею зброї для держав на Близькому Сході. Державний департамент звернув тільки увагу Ізраїлеві що згідно з умовою він не має права продавати чи перепродуковати американську зброю для інших країн, які потім використовують її проти своїх сусідів.

Канада плянує обмеження часописних концернів

Оттава. — Канадський уряд приготовляє закон, який має охоронити свободу преси проти загрози від приватних монопольних підприємств. Джеймс Флемінг, міністер, що відповідає за пресу, проголосив ці заходи у відповідь на запит про „непевну для свободи преси" збоку сильних пресових концернів.

Друге обмеження виключає власність часописів і радіо програм в руках одного концерну, і початкуючі пресові видавництва мають доказати, що це підприємство буде ведене незалежно від інших інтересів даної фірми. Новий законопроєкт передбачає також створення Канадської Консультативної Ради в справах часописів, що буде „палатою скарг" для загальної публіки і також буде переводити публічні дебати у справах щоденної преси.

В Америці

ШИРОКИЙ ЗВІТ КРАЙОВОГО ІНСТИТУТУ психічного здоров'я, що саме появився, доказує науково зовсім наглядно, що показ насильства у телевізійних програмах віддзеркалюється у забавах і поведінці молоді у прилюдних місцях. Цей звіт вже не застановляється над тим, чи справді телевізія безпосередньо впливає на агресивність і поведінку у дітей та молоді, але до якого ступеня і чому. Спираючись на 2,500 студіях різних програм від 1970 року, інститут стверджує, що показ насильства залишає постійний, а не лише хвилевий слід на психіці молоді. Звіт інституту, хоча критично прийнятий великими телевізійними мережами, підтверджує давно відому істину, що приклад є найкращим учителем, тож той приклад має бути — добрим, не поганим.

ЗБІЛЬШЕННЯ ВІДСОТКА ОЛОВА У ЗВИЧАЙНІЙ газоліні дозволене тепер на терені ЗСА. Цей дозвіл дала Аґенція охорони довкілля вперше від 1980 року, коли та сама аґенція зменшила кількість дозволеного олова у ґальоні газоліни до п'яти десятих грама. Тепер речник аґенції ствердив, що збільшення олова (навіть на 10 відсотків, ніж досі) не буде шкодою для довкілля і здоров'я людей. Заява аґенції охорони довкілля викликала велике обурення Р. Надера — „чемпіона споживачів", що веде досліди над безпекою авт.

ЩОБ ВИСТУПИ ПРЕЗИДЕНТА РЕҐЕНА У зустрічах з пресою були ще кращі, у Білому Домі відбуваються тепер спеціяльні „генеральні проби". Президент стає до мікрофону, а ролю репортерів і журналістів грають його політичні дорадники. Після півгодинних запитів і відповідей, дорадники дають Президентові свої критичні завваги щодо успішности його відповідів на запити. Ці генеральні проби мають кращий вислід, як звичайні підготовки з дорадниками при круглому столі.

ЧОРНЕ НАСЕЛЕННЯ МІСТА ВАШІНҐТОНУ зростає в нечуваній швидкості. Особливо підміські райони метрополітального Вашінґтону — Меріленд і Вірджінія, збільшили за останню декаду чорне населення більше ніж вдвічі, згідно з переписом населення ...80 року. Ці числа виявляють, що 90 відс... росту міських жителів столиці ЗСА протягом десяти років від 1970 до 1980 становили чорні, тобто загальний відсоток росту для міста був 5,2 відсотка, і тепер все населення тут становить 3,060,922; з того майже 28 відсотків є чорні американці. У столиці ЗСА, в центрі міста, давно вже чорне населення становило приблизно 70 відсотків, а в останньому десятилітті драматично збільшується також кількість чорних на передмістях.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Папа в Англії — наука для нас

Англійський король Генрих VIII, який панував у роках 1509-1547, людина химерна, деспотична й безскрупульна, сердитий, що його дружина Катерина Араґонська не породила сина та що з усіх дітей залишилась при житті тільки одна дочка, рішив після 18-ти років подружжя розвестися і звернувся до тодішнього Папи Климентія VII, щоб той уневажнив його подружжя з Катериною. Папа відмовився і Генрих VIII проголосив відірвання Католицької Церкви в Англії з-під зверхности Ватикану та визнав себе, короля і його наступників, як голову новозаснованої Англіканської Церкви. Це сталося у 1534 році. До речі: Генрих VIII одружився з молодою дуже гарною дамою королівського двору Анною Болейн, яку згодом в наслідок інтриґ й очорнення молодої королеви — він, Генрих VIII, засудив на смерть і одружився втретє з Джоен Сімур. Папа Климентій VII викляв Генриха VIII і від того часу, кругло 450 років, панувала ворожнеча між двома християнськими Церквами — Англіканською і Католицькою.

Аж ось у минулому тижні Папа Іван Павло II перевів шість днів на відвідинах в Англії. Висівши з літака — поцілував англійську землю. Відвідав королеву Єлисавету II, номінальну голову Англіканської Церкви, їздив до кількох найбільших міст Англії і скрізь проповідував церковну єдність і скрізь стрічався з велетенськими юрбами народу, які сердечно вітали його, дарма що католиків є в Англії яких 10 відсотків, 55 відсотки-це члени Англіканської Церкви, решта розпорошена в кількох інших віровизнаннях. Коли спершу люди боялися, що Папу можуть зустріти в Англії ворожі йому демонстранти — то цей острах виявився неоправданим. Наприклад у місті Ковентрі поліція подала число осіб, які ентузіястично привітали Папу, на 350,000 душ. Папа Іван Павло II завоював собі прихильність англійців, також не-католиків, своїм людським підходом, — він, не дивлячись на розпач сторожів безпеки, які охоронювали його, входив у юрбу народу, стискав руки, цілував дітей, благословив усіх довкола. „Папа, — казав один автомобільний водій, газетному репортерові, який переводив опити, — зробив більше для церковного з'єднання, як усі єпископи за останніх 400 років". Слова Вселенського Архиєрея промовляли до розуму і серця: „Гріх роздору між християнами, який розділює їх від сторіч, тяжить важким тягарем на всій нашій Христовій Церкві. Привернення єдности в християнській сім'ї є найбільшою турботою Церкви під кінець нашого сторіччя..."

Папа Іван Павло II проповідує екуменізм, що його започаткував Другий Ватиканський Собор (1962-1965), який закликав до єдности всіх християнських Церков і до толеранції також супроти не-християн, які тільки визнають одного Бога — визнавців мойсеєвої чи мусулманської віри. Папа не цурався обійматися з владиками Англіканської Церкви й провести з ними спільно Богослужбу. В усіх своїх виступах він підкреслював єдність християнізму і ні одним зворотом не образив та не вразив почуття визнавців іншої релігійної віри. І та його минулотижнева візита в Англії перейшла до історії, як реальне започаткування діялогу двох Церков, який має розв'язати страшенне складну і важку проблему, бо йдеться не тільки про догматичні розбіжності, і не тільки про проблему зверхности над Церквою, але й про закорінену вже традицію, звичаї, обичаї. Але виявлено добру волю і визнано конечність примату — єдности.

Яке ж порівняння у різницях, які ділять дві оті Церкви, розділені кругло 450 років, з різницями, які настали в українській вільній громаді! Вселенський Архиєрей вважає за конечне і можливе поєднання у церковному роздорі, хоч він не наївний і здає собі справу з труднощів такої місії. А, ми, вільні українці, не можемо поладнати суперечки довкола організаційної схеми і проводу в Українському Конґресовому Комітеті Америки. І нарікаємо на „воріженьків", які не дозволяють нам мати свою державу...

МИНУЛОГО ТИЖНЯ, 27-ГО ТРАВНЯ Ц.Р., СТАЛИСЬ неабиякі переміни в московській верхівці, які до першої міри заскочили багатьох аналітиків підсовєтської проблематики. З посту шеф. КГБ уступив довголітній „шеф-каґебіст" Юрій Андропов . ... місце був номінований Віталій Федорчук. В короткому повідомленні совєтського пресового аґентства ТАСС говориться, що Президія Верховної Ради „звільнила від обов'язків голови комітету державної безпеки в Раді Міністрів СССР Ю. Андропова" у зв'язку з „переходом на іншу роботу". Новий шеф КҐБ 64-річний В. Федорчук був членом ЦК Компартії України і служив в органах КГБ від 1939 року, дослужившись до ранги генерал-полковника військ КҐБ.

Емілян Басюк

МІСІЯ УКРАЇНСЬКИХ МУЗЕЇВ У ДІЯСПОРІ

(Доповідь виголошена на Педагогічній Конференції Української Учительської Громади в Чікаґо)

На честь і славу української спільноти міста Чікаґо, а на користь справі визвольних змагань усього українства в діяспорі, за почином бл. п. Олекси Ганкевича і мгра О. Городиського постав Український Національний Музей в Чікаґо 1954 року.

Хоч як була трудна початкова праця кількох ентузіястів музейної справи, то, однак, Музей постійно збагачувався музейними матеріялами, ріс і розвивався до тієї міри, що триповерхове приміщення з п'ятнадцяти кімнатами та ціле підвалля, навіть ґараж, стали тісними, і відчувається пекучий брак місця на дальший ріст Музею.

Зі своїх скромних, початкових збірок Музей успішно розвинувся і став науково-культурною установою на середньому заході ЗСА. УНМ — це не лише збірка експонатів народної творчости, але там приміщується великий і важливий архів, де зберігаються давні часописи, періодики, архіви організацій, цікавий і повчаючий архів організованого життя й духової творчости українських воєнних біженців по таборах Европи, повний архів Першої Української Дивізії „Галичина" з Ріміні-Італія, архіви і рукописи поодиноких діячів на культурно-суспільній ниві й багато дечого цікавого, як меморабілія у формі афішів, повідомлень, святкування історичних річниць, летючок із різних нагод, військові відзнаки і т. п.

Другою цінною частиною Музею — це історичний відділ, назва якого говорить сама за себе. Книгозбірня із ділянки українознавства, яка нараховує приблизно 15 тисяч одиниць. Дальше іде Бібліографічно-Довідковий Центр, створений при співпраці Українського Бібліотечного Товариства Америки. Врешті етнографія із своїм народним мистецтвом: на полотні, дереві і кераміці.

Усі ці чотири відділи Музею становлять культурно-виховну установу, яка зміряє до того, щоб зберегти наше українське обличчя, нашу національну ідентичність. Виринає питання: чому? А тому, що наші займанці послідовно переводять „пластичну хірургію" нашого національного лиця, з українського на російське чи яке інше.

І, хоч Україна покрита під цю пору численними і різного роду музеями, то, однак, їхня місія цілком протилежна до місії наших музеїв у вільному світі, бож будучи на услугах центральної партії, вони зміряють до затертя усіх наших історичних слідів, а особливо змагань до відновлення української державности, — з ціллю, щоб перетворити наше українське обличчя на російське.

Впарі зі своєю культурно-виховною ролею, українські музеї у діяспорі продовжують визвольну боротьбу, не мечем чи кулеметом, а живим і писаним словом, архівними матеріялами, історичними відділами,і при допомозі експонатів, що зображують духову і матеріяльну творчість українського народу. Наші музеї підтримують і запевняють невмирущість й тяглість української духовости і свободолюбних ідеалів, якими жили і за які вмирали, та ще нині вмирають найкращі сини і дочки України.

Разом зі школою й Церквою, музеї займають перше місце на шляху до виховання нашої молоді. Особливо історичний відділ набирає виховного значення. Там вказується на світлі часи нашої державности, як також змагання народу до відновлення втраченої самостійности. Там зберігаються портрети творців і учасників української історії, прапори військові відзначення, гроші, значки і т. п.

Відділ народного мистецтва повчає не лише про роди вишивок чи народних одягів, але при цьому навчає географію України, тому, що виринає різниця стилів і взорів, залежно від географічного положення.

У висліді цього всього — глядач виходить переконаний, що наша історія — своєрідна, що наша культура і традиція — відмінні від культур інших народів та, що наше національне обличчя є лише національне.

Реасумуючи вище сказане: 1) УНМ є всенародною культурно-виховною установою, яка об'єднує всіх українців, без огляду на релігійні чи політичні переконання; 2) УНМ зберігає українське обличчя, його ідентичність і надбання духові й матеріяльні, творчість українського духа від сивої давнини аж до наших часів; 3) поширює нашу українську науку, культуру і правду серед українців і осіб іншого національного походження. Усвідомлює тих, що про Україну мало знають або — загалом — нічого не знають; 4) УНМ продовжує визвольну боротьбу при допомозі живого і писаного слова та при допомозі своїх експонатів.

Український Національний Музей — як і всі інші українські музеї — є виявом національної свідомости, мірилом культурного рівня й скарбницею духової й матеріяльної творчости нескореної нації, яка прагне

(Продовження на ст. 3)

Ярослав Стасик

РОБІТНИЧА ЮНІЯ ВИСТУПИЛА В ОБОРОНІ ІВАНА СВІТЛИЧНОГО

Українській спільноті достатньо відомо, що впродовж багатьох років робітнича спілка (юнія) — UAW, Об'єднаних автомобільних робітників, всілякими засобами ставала в обороні українських політичних в'язнів. Згадати хоча б головні: мабуть чи не вперше в історії української спільноти в Америці американські юнійні лідери, за заходами св. п. д-ра Дениса Квітківського та автора цих рядків, дали інтерв'ю пресі та телевізії, і на цих програмах ці лідери засуджували московський режим за жорстоке переслідування українських патріотів, які мали відвагу стати в обороні України проти нищення Москвою всього що українське.

Відтак на двох крайових юнійних конвенціях, в яких я брав особисту участь не як делеґат, а як репрезентант українських робітників (так в юнійних актах було зазначено) та кореспондент української преси, за допомогою юнійних лідерів та льокалів юнії Централя юнії визначила для українців репрезентаційний стіл, а сама конвенція прийняла українську репрезентацію. Світлини її були поміщені в конвенційній книзі; в резолюційних книгах були поміщені резолюції в обороні українських політичних в'язнів, які карались і караються в московських концтаборах, тюрмах та психушках. Резолюції домагалися, щоб конвенція стала в обороні переслідуваних та ув'язнених. На тих же крайових юнійних конвенціях переведено велику роботу для української справи, роздано десятки тисяч різної літератури, відозв та звернень. Зібрано тисячі підписів делеґатів під петиціями, які порозсилано до Об'єднаних Націй, амбасад, сенаторів, конґресменів тощо.

Всі ці заходи мали чималий успіх, бо десятки сенаторів і кількадесят конґресменів схвалили заходи юнії та самі зактивізувалися в обороні українських в'язнів. Треба додати, що юнійний Льокал 160-ий і найбільший у світі Льокал 600-ий упродовж довгого часу висилали до американського Уряду домагання, щоб Уряд інтервенію вав у тій чи іншій справі. Рівнож Льокал 160-ий висилав до потребуючих українських в'язнів ліки та інші речі; в останньому часі Льокал 160-ий відвідав Валентин Мороз, що його екзекутива Льокалю прийняла тепло та гостинно.

Всю цю акцію за порадою д-ра Д. Квітковського я пророблював та в певних випадках — Комітет в обороні українських політичних в'язнів у Дітройті. Всі ці заходи й акції коштували багато праці та грошей, які переважно покривав особисто д-р Д. Квітковський і я. Варто згадати, що Централя УККА була трохи зацікавлена моєю працею в юнії та навіть пообіцяла дати п'ятсот долярів на часткове покриття витрат у зв'язку з моїми виїздами на юнійну конвенцію ОАР; щоправда, цих грошей мені не доручила. З цих та інших причин, які в майбутньому висвітлю, я рішив відійти з політичного поля в юнійних колах.

Проте, рішення — одне, а дійсність — зовсім щось інше. Бо придивлятися спокійно до дійсности, яка зараз має місце на Україні, це було б національним гріхом, тим більше, коли маєш змогу будь-чим причинитися для добра української справи. Тож я не переставав продовжувати зв'язки з юнійними лідерами. А коли в одній розмові з колишнім президентом СКВУ М. Плавюком він запитав мене, які в мене зв'язки з юнією, та заразом порадив, щоб ще більше затіснити ці зв'язки і докладати всіх зусиль, щоб юнійні кола всілякими протестами ставали в обороні українських політичних в'язнів, то я тим більше плекав ці зв'язки.

По кількох стрічах і нарадах з юнійними лідерами переважно з Льокалю 160-го, ключевого Льокалю в Централі юнії, узгіднено розпочати більшу акцію, що мала б суттєве значення.

В розмові з членами та з В. Грушкевичем, головою Комітету оборони українських політичних в'язнів у Дітройті, вирішено, що пекучою справою є стан здоров'я Івана Світличного, який потребує лікарської опіки та відповідного лікування.

На нараді Екзекутива юнійного Льокалю 160-го за підписом президента Льокалю Пітера Я. Морайса (Peter J. Morais) вислала лист-прохання до ґенерального прокуратора Совєтського Союзу та до совєтського міністерства внутрішніх справ, щоб дали змогу І. Світличному виїхати на лікування на Захід. Рівнож Льокаль 160-ий повисилав відповідні листи до сенаторів з проханням, щоб вони зі свого боку поробили відповідні заходи у відповідних установах, щоб ті стали в обороні І. Світличного, бо існує загроза Йо життю. Далі Льокал 160-ий робитиме заходи, щоб Централя юнії ОАР зі своєї сторони також докладала всіх зусиль, щоб рятувати життя Івана Світличного. При цій нагоді хочу звернути увагу інших українських робітників на користь нав'язувати зв'язок з юнійними лідерами у місцях праці, бо тоді можна переконати цих робітничих керівників стати в обороні покривджених московським режимом людей, — найбільше з них українців, які мали відвагу стати до боротьби за національні правду та гідність і права людини, потоптані в СССР.

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Чи справді становище українського друкованого слова в Україні є таке, як говорив „старший брат" Некрасов? (І. Ульянець)

ВІДПОВІДЬ: Становище українського друкованого слова в Україні дуже сумне. Урядову політику, яку плянує московське Політбюро ЦК КПСС, спрямовано на поступове „відмирання національних мов". Про це відверто говориться на партійних зборах, на педагогічних конференціях, і на всяких інших нарадах. Як наслідок, книжки українською мовою видають мізерними тиражами, а систему книготоргівлі організовано так, що там, де є український читач, українські книжки не надходять, а там де українських читачів менше (у зрусифікованих містах) — українські книжки лежать, не маючи покупців. Українського читача по містах України систематично знищувано рядом антиукраїнських погромів: під час окупації України у 20-х роках, у 30-х роках після славнозвісного процесу СВУ. Ці погроми здійснювалися у катівнях ЧК-ҐПУ-НКВД шляхом „законних юридичних" звинувачень. Півмільйона української інтеліґенції було знищено протягом репресій 1937 року. Протягом 1939-41 років та після 1944 року цього погрому зазнала Західня Україна. Частина тих, що збереглася від погрому, опинилася після війни на еміґрації. Ще одна частина — опинилася серед дисидентства, і, кінець-кінців у в'язниці. Отже, свідоме інтеліґентне українство на Україні практично винищено. Збереглася від погрому лише та частина, яка виконує ролю „ширми" і фактично допомагає окупантові денаціоналізувати українське населення.

Щождо слів В. Некрасова про те, що українські письменики волюють друкуватися у російських видавництвах, то тут важливо вияснити, кого Некрасов називає письменниками. Совєтський офіційний жарґон слово „письменник" прикладає до тих, хто пише на завдання комуністичної мафії. Так звані „Спілка письменників СССР" і „Спілка письменників України" на 95 відсотків складається з таких „письмеників". Сам В. Некрасов належав до такої спілки і, отже, про своїх побратимів і пише. Провідний ідеал таких „письменників" — це гонорар, який їм пощастить вирвати у комуністичних босів за свій хист (якщо нахил до графоманії можна назвати хистом). Затим, що для таких „письменників" головне — це куш, який вони дістануть у видавництві, то й справді, їм абсолютно байдуже, якою мовою їх друкуватимуть — аби тільки їм платили. Цих людей письменництво приваблює, як спосіб легкого заробітку, тому я взагалі вагаюсь, чи варто до них прикладати високе за своїм внутрішнім змістом слово письменник.

Прискорення процесу моральної та національної деградації населення, це основне завдання усіх квіслінґівських інституцій в Україні: „уряду", партії, преси, середньої та вищої школи, а також і „творчих" спілок, до яких належать і так звані „спілки письменників".

Ольга Кузьмович

Реквієм добрій книжці

Вістка про банкрутство великої та відомої американської книгарні Брентано, що має в Америці 28 крамниць, порушила усіх любителів доброї книжки. Рівночасно подано вістку, що добре відома нюйоркська престижева книгарня на 5-ій Евеню Ню Йорку мусить, після сімнадцяти років, зачинити свої двері.

В одному і другому випадку обвинувачують сьогоднішній стан економіки, яка в першу чергу відбивається у зрості коштів на видання книжки, а з тим у конкуренції, яку робить порядній книжці, її убога сестра — кишенькове видання у м'якій окладинці.

Сьогодні добра книжка в твердій обкладинці коштує пересічно 17 до 20 дол. а та сама її кишенькова копія 3-4 дол. Чи багато найдеться любителів книжки, щоби купувати ту дорожчу? Звичайно, кишенькове видання появляється вже в кілька місяців після першого випуску і тому тепер часто чуємо в розмовах з пильними читачами і любителями літератури, що чекають аж книжка подешевіє, щоби її купити і перечитати. Але ті самі любителі доброї книжки нарікають, що дешевеньке видання має поганий папір, дрібний друк і всі прикмети лихого товару, який скоро викидається на смітник. Яка різниця, коли візьмемо книжку із твердою, мистецькою обкладинкою, добрим папером і гарними черенками. Яка приємність при її читанні! Здається, немов навіть зміст її інакше сприймається, коли книжка добре технічно оформлена і дає естетичну насолоду. Зате кишенькова книжка практична і догідна своїм об'ємом і не треба її особливо шанувати. Перечитаєте і викинете — невелика шкода. Ось усі „за" і „проти", які можна по різному розглядати. А все ж, практичність і дешевизна перемогли й у висліді маємо саме сьогодні масову продукцію кишенькових видань, а з тим і завмирання книгарень із добрими „справжніми" творами. Напевно до банк-

(Продовження на ст. 3)

Ганна Черінь

ЧЕРВОНІ ГОРИ, ПРЕРІЙ ПРОСТОРИ

VII

Все тут є: пошта, банк, пекарня, зо три крамниці з претенсіями на паризькі моди, два ресторани, що не стоять порожні. Сюди місцеві кавалери запрошують своїх дівчат на чілє або курку зі смаженою картоплею. Буває, що за вечерю платить дама, коли в чоловіка ресурси вичерпались. А головне в цім містечку є гарні мінеральні води з офіційною температурою 108 ступенів, але, мабуть, вода багато гарячіша, бо до рур, з яких вона біжить, і підійти не можна. Вода тут, я б сказала, краща й дужча, ніж у елеґантнім Ґленвуді, але ніхто з українських денверців про Паґосу не знає, хоч повз неї неодмінно проїжджала, бо вона при самім шляху. За 26 долярів ми дістали гарну кімнату з двома ліжками й необмежений вступ до купелів (для не-резидентів це коштує 3 доляри за годину). А через те, що більш одного дня ми тут лишитися не могли, ми й „кисли" в воді увесь час. Чоловіки окремо, а жінки окремо, бо тут купаються голими. Більш 10 хвилин в воді не витримати (а в Ґленвуді можна й годину). Тому жінки виходять до передпокою, вкриваються рушниками й розмовляють. Їх не було багато, може четверо, і тільки одна нетутешня, з Міннесоти. Вона тільки вмочить ноги в воду, та й тікає.

— Я попеклась на сонці, і от тепер страждаю.

Я глянула на неї — моя ровесниця, не одне літо вже на сонці смажилась, то чого ж така необачна? А ще й мати трьох дітей. Неначе відгадуючи мої думки, вона пояснила:

— Це ми так у Сентрал Сити золото шукали...

— Ну і?...

— Стільки золота наловили, як решетом води. Але мали втіху. Інші жінки були місцеві, точніше, з близьких до Паґоси селищ. Вони сюди приїхали велосипедами й, видно, не раз тут зустрічалися. Вірять у чародійну силу мінеральної води.

— Моя свекруха мала поліо, а сюди приїхала, три тижні попарилась і цілковито одужала. Я за нею бігти не встигала!

— І тепер здорова?

— Ні вже померла. Але не від поліо. Дожила до 82 літ.

— А часто ви сюди їздите?

— Три рази на тиждень. Просто з праці.

— А хто вам їсти варить? Чоловік?

— Ні, я. Він приходить додому о сьомій, а я маю електричну плитку, що робить міні-гамбурґери, його улюблену страву. Поки він прийде, за п'ять хв лин обід готовий.

Добре, що все в родині гаразд, от тільки чесався в мене язик запитати, чи в чоловіка зі шлунком все в порядку. Що ж, жінка виглядала молодо й свіжо.

Не хотілося нам виїхати з привітної Паґоси, але мусіли. Несподівано дорога забита автами, й усі так погано їдуть! Той косо, той зашвидко, той нам під самий ніс.

— Чого ти крутишся? — сердиться мій чоловік. Він не любить, коли я боюся, і навіть коли я нічого не кажу, по моїм лиці бачить, що я панікую.

— Ну, так багато авт! Чи не можна якось від них відокремитись?

— То що ж, я для тебе з дороги всі авта позганяю?

На це я нічого відповісти не можу, постаралась змінити вираз обличчя й заговорила про квіти при дорозі.

А квіти бували тут досить несподівані. Коли ми переходили той славний Вовчий прохід, на засніженім шпилі цвіли яскравожовті кульбаби. Теж мені едельвайси!

Досить пізно дісталися до Денверу, ще раз відвідавши Колорадо Спрінґс із незрівнянним „Садом Богів". До півночі розмовляли з милими Костюками, що за цей час, ми сподівалися, будуть від нас спочивати. А вони якраз навпаки: в нашу відсутність накликали гостей і бавились. Люблять вони товариство.

— Тут усі вас споминають. Подобались ваші твори, а особливо сатира й гумор. Отой вірш , де ви кажете:

„Будьте „їсти", будьте „івці",
Тільки лиш не будьте вівці".

— А мені здавалось, що найбільше реготалися якраз вівці...

• • •

Знову їдемо Небраскою. Після гір — раптом рівнина. Де ж ті гори поділися? Ми вже їх полюбили, звикли до них! Але й Небраска має свою красу, степовий розмах. Це також цікавий стейт, гордий своїми синами, серед яких є Фред Астер (Аустерліц), Генрі Фонда, Марлон Брендо, Джонні Карсон і Дік Кевет, а також і президент Джералд Форд.

У Небрасці й лісів мало, хоч і славний у Америці Арбор Дей (День Лісу) походить саме із Небраски. Його запровадив небрасківаць Стерлінґ Мортон, коли він був на посаді секретаря Сільського господарства під час господарювання президента Клівленда.

Саме слово „Небраска" індіянською мовою означає „Мілка вода", напевно через свою головну ріку Плат, що оперезує цей стейт широким поясом. Хоч нема мальовничих гір і буйних лісів, родюча Небраска дає щедре збіжжя й чудове м'ясо, тож День Подяки в цім стейті святкують два дні (четвер і п'ятниця); а що далі йде субота й неділя, вільні від праці, то певно ще й тоді доїдають індика й гарбузові паї. Крім Плат, у стейті є ще дві більших річки: Ніобара й Республіканська ріка; Небраска ж і є традиційним республіканським стейтом. Це давня піонерська територія, що колись була зайнята індіянами. Коли прийшли білі, відносини між новими й старими поселенцями були і мирні, й ворожі. Багато траперів і фармерів поодружувалися із вродливими скво. В 1867 році Небраска ввійшла до Унії.

Історично незалежний, своєрідний стейт має ще й тепер інакші закони, ніж інші складові частини ЗСА. Тільки в Небрасці уряд складається з однієї палати з 49 членів. Губернатор може відбувати тільки два терміни. До 1968 року не накладали податку на товари в крамницях, — а тепер 4 відсотки. Стейт відзначається високим освітнім рівнем (75 відсотків населення з середньою освітою), низькою смертністю й добрим здоров'ям. У цім стейті найменше лікарів, і вони найменше деруть з пацієнтів.

Міста в цім стейті — невеликі, і хоч столицею є Линнколн, Омага більша від нього. Туди ж ми й їхали. Населення складається з німців — піонерів цієї території, чехів, скандинавців. А коли по Другій світовій війні почали прибувати українці, то деякі заблукали й сюди, шукаючи праці в трудні п'ятдесяті роки.

(Продовження буде)

Праця Відділу ТУІА в Ню Джерзі

Згідно зі статутом Товариства, Управа Відділу ТУІА скликала Загальні збори членства на день 27-го березня 1982 року в Українському Народному Домі в Ірвінґтоні, щоб здати звіт з пророблених праці й вибрати керівні органи Товариства на наступну дворічну каденцію. Предсідником зборів одноголосно вибрано інж. Богдана Мака.

Голова уступаючої Управи інж. Дамян Кордуба звітував за Управу. Управа влаштувала доповідь д-ра Мирослава Смородського про Мадридську конференцію і вдалу зустріч з правозахисником Віктором Боровським (в цих імпрезах члени Відділу взяли мінімальну участь) і далі підкреслив, що може найбільшим досягненням Управи було влаштування вдалої новорічної імпрези в Українському Домі Культури в Бавнд Бруку.

Доповняючи звіт Управи, інж. Василь Василів, референт для громадських проєктів, подав докладний звіт із своєї пророблені праці, а саме: він нав'язав кореспонденційний контакт з українськими й неукраїнськими науковими інституціями: НТШ, УВАН, Українське Наукове Товариство, Український Гарвард, Гетьманський Інститут Липинського, Польсько-Американський Етнік Комітет, Карпато-Русинський Дослідний Центр, у цілі поширення української проблематики в неукраїнському світі. Одержавши від Управи Відділу суму 250 дол., закупив і передав до американських бібліотек — Елізабет, Нюарк, Ірвінґтон і для Школи Українознавства при Ратґерському університеті в Нюарку, українські книжки й англомовні видання про Україну для студентів. Старався нав'язати контакт з американськими університитами й зацікавити їх українською проблематикою. За його посередництвом нюарська бібліотека закупила українські книжки для своєї бібліотеки. Як нам відомо, американський академічний світ й університети просяклі проросійщиною вже дуже довгий час. Там вирішується і кристалізується громадська опінія, багато дискутується і рішається про нас, але без нашої безпосередньої участи. Тому завданням наших наукових і професійних організацій є нав'язати з ними контакт безпосередній і постійно його втримувати, ломати цей мур в американських університетах при помочі українських і англомовних видань, англійських журналів про Україну, преси чи безпосередніх зустрічів з ними. Управа думає, що інж. Василів, маючи в тому практику й фахову виробленість, зможе й далі продовжувати цю важливу роботу.

Потім звітував касир інж. Іван Хамуляк. На заклик Головної Управи ТУІА, Управа передала 300 дол. на допомогу для політв'язня Мартиновича, 50 дол. як дар на пам'ятник „Бабин Яр" в парку в Денвері, Колорадо, 50 дол. на спортову молодь „Чорноморської Січі". Приходи за 1980-1981 рік виносили 1,420.05; розходи — 1,346.22; сальдо до переносу на 1982 рік — 73.83; чистий прихід з новорічної забави — 548.30 долярів.

Уповноважений Номінаційною комісією інж. Ярослав Бігун запропонував листу управи, яку принято одноголосно: інж. Дамян Ґеча — голова; інж. Вадим Яровенко — містоголова; інж. Дамян Кордуба — секретар; інж. Ярослав Бігун — скарбник; інж. Богдан Мак — організаційний референт. Контрольна комісія і Товариський суд: інж. Тарас Дурбак — голова; інж. Дмитро Демедюк і Михайло Тарапацький — члени. Номінаційна комісія: інж. Богдан Мак — голова, інж. Василь Василів і Іван Хамуляк — члени.

Перед закриттям Зборів нововибраний голова інж. Д. Ґеча подякував за довір'я до нього й за вибір та підкреслив ролю нашого Т-ва й важливість його діяльности в суспільно-громадській площині.

Справа нових членів, може, найбільше актуальна, це — вербування нових членів інженерії з молодої ґенерації. Деякі думки подав молодий інж. Голинський, що молоді інженери не керуються емоціями, а конкретно хочуть знати, які користі будуть мати із членства в даному товаристві. На його думку, потрібно створити немов би „професійне лабі", як мають інші етнічні організації, яке допомагало б у влаштовуванні на працю по фаху молодим інженерам. Тому Управа звернулася до членів з додатковими інформаціями в цілі доповнення особистої картотеки. Коротко з'ясовуючи цю проблему, вважаємо, що найбільш доцільним було б, щоб кожний член придбав хоч одного нового члена до товариства, тоді напевно існування і діяльність Товариства були б запевнені.

Управа задумує провести кампанію за приєднання нових членів з молодшої ґенерації і, в міру можливостей, їх активізувати, як, наприклад, влаштування панелів на технічні теми та доповідей із суспільно-громадською тематикою для широкого громадянства. Тому прохаємо вас допомогти нам, зголошуватися з рефератами на вищезгадані теми. Управа буде старатися нав'язати тісний контакт для виміни думок і співпраці з українськими студентськими громадами в Ратґерському університеті в Нюарку і Ню Бранзвіку, бо це наші майбутні члени.

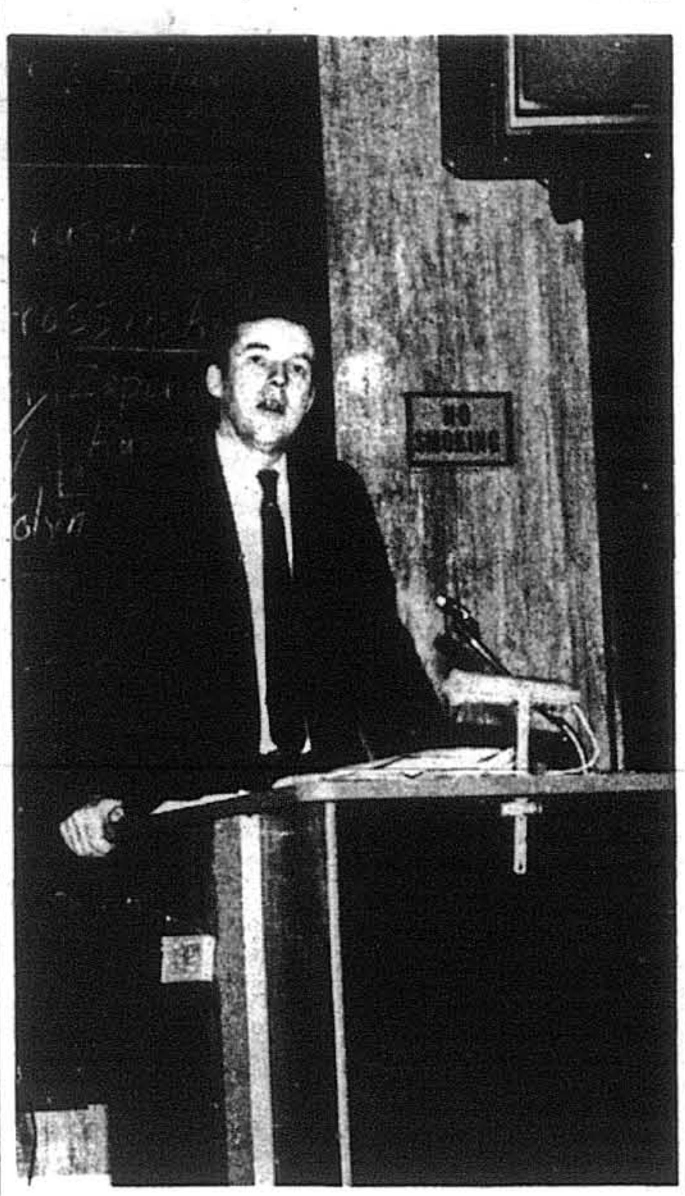
Традиційна новорічна зустріч цього року відбудеться також у домі Української Культури в Бавнд Бруку, тому прохаємо взяти численну участь з родинами й знайомими в цій товариській імпрезі.

Щоби всі ці наші завдання виконати, Управа прохає членів слідкувати та цікавитися діяльністю нашого Товариства, брати участь у наших доповідях, відповідати на наші обіжники, критикувати нас, а не мовчати, бо мовчанка — це найбільший ворог діяльности кожної організації.

Пригадується членам, що однорічна членська вкладка виносить 25 дол. а для членів-емеритів тільки 8 дол. Багато членів не заплатило вкладок за 1981 рік, тому слід якнайскоріше вирівняти заборгованість, висилаючи вкладку до скарбника на адресу: Yaroslaw Bihun, 98 Plymouth Ave., Maplewood, N.J. 07040; тел: 763-1732.

Н.Н.

Навчання про український націоналізм — небезпечне

(фото: ред. Юрій Зарицький)

Губернатор стейту Ню Джерзі, Том Кейн вітає конференцію в університеті Ратґерс.

Ню Йорк. — Цілоденна наукова конференція, що відбулася в Ратґерському університеті, Н.Дж. при кінці місяця квітня, займалася всеціло справою дезінформацій про Східню Европу і Совєтський Союз, які знаходимо в американських підручниках, американській пресі та у навчанні цих наук у високих школах. Конференція, спонзорами якої були: Ратґерський університет у співпраці з Етнічною Радою губернатора Ню Джерзі і департаментом освіти, як також Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, Польська Культурна Фундація і МАК (перші букви назви „Ділянка коаліції засобів інформації"), зібрала понад 80 учасників, які з цікавістю вислухали низку наукових доповідей.

Кульмінаційною точкою дня були відвідини губернатора стейту Ню Джерзі Тома Кейна, який привітав конференцію, і намагання зменшити дезінформацію про Совєтський Союз і Східню Европу, що існує в шкільних підручниках, пресі та телевізії. Опісля губернатор дозволив на запити учасників, серед яких були деякі видатні українські громадські діячі і науковці. На важливе, заторкнене д-ром Б. Витвицьким питання, чи в Комісії губернатора для вивчення про голокост у публічних школах будуть крім жидів також представники слов'янських народів, які зазнали подібного нищення як жиди, губернатор звернувся з проханням до г. З. Онуфрика співорганізатора конференції та голови МАК запропонувати відповідну людину до такої Комісії.

У самій Конференції, з цілого ряду панелістів, особливо цікава була доповідь проф. І. Решетара, який підкреслив, що в багатьох університетах уважають, що самі студії українського націоналізму вже є небезпекою для взаємовідносин між ЗСА а СССР. Проф. Решетар представив слухачам п'ять найчастіших помилкових розумінь історії України. З них найчастіше це поняття Київської Руси, яке постійно мішають з Росією. Багато причинилися до тих помилкових розумінь російські еміґранти-науковці, які перед Другою світовою війною домінували в наукових установах ЗСА. Їм сприяли також тодішні обставини, в яких українські еміґранти були у великій мірі національно мало свідомими та не знали, як обстоювати своє українство. Цікавою була також доповідь проф. Томаса Олещука, який на статистичних даних доказував, як „Ню Йорк Таймс" віддзеркалює рухи дисидентів Совєтського Союзу. Цей найбільше престижевий американський щоденник вміщує на 144 проценти більше інформацій про жидівських дисидентів, як про всі інші національності в порівнянні із даними у „Хроніці Поточних Подій", що появляється як самвидав в СССР. У висліді таких інформацій, проф. Л. Олещук уважає, що пересічний читач має уяву, що майже єдиними дисидентами в Совєтському Союзі є жиди. Іншими доповідачами були проф. Скрупський, Ґросс і Мелінджер як також Ф. Баран, який працює над докторською працею на тему: „Східня Европа і СССР у підручниках публічих шкіл в Ню Джерзі".

На закінчення конференції відбулася коротка дискусія, що її проводив проф. Скрупський, а конференцію закінчив проф. Іван Головінський з Ратґерського університету, який був співорганізатором конференції та одним із її предсідників.

Реквієм...

(*Продовження зі стор. 2*)

рутства таких великих видавництв-книгарень, як Брентано допомогло, що в Америці і, здається, в цілому світі читають тепер куди менше книжок, як давніше. Конкуренція телевізії, що дає легку і популярну зорову розвагу, сильна і знаменна, тому майбутнє доброї книжки виглядає невесело.

Невесело виглядає також майбутнє української книжки. Кишенькових видань щоправда у нас ще зовсім немає, але почитність і зацікавлення доброю книжкою було мале і щораз менше. Українські видавці також зустрілися із дорожнечею та економічними труднощами. Тож ціна наших видань зростає з року на рік, а збут меншає. Про це добре знають автори і видавці української вільної книжки, коли споглядають на полиці наших книгарень, де книжки припадають порохом. Але ось курйоз нашої громади; кажуть ті, що займаються теж продажжю наших книжок, що є тепер більше покупців на добре видані та оправлені в тверду обкладинку книжки, як на ті гірші, мовляв вони „добре виглядають на полицях"... На жаль, навіть тих „для прикраси" книжок купують небагато. А тим часом в Україні наклад книжок і журналів українською мовою меншає з кожним роком. Тільки там причини куди інші, як конкуренція телевізії чи економічна ситуація: тамошнє вбивство української книжки є частиною національного ґеноциду.

ПОМЕР БЛ. П. ДАНИЛО СЕРНА

Ірвінгтон, Н.Дж. — У понеділок, 31-го травня 1982 року, в одному з нюджерзьких шпиталів помер від серцевої атаки на 76-му році життя бл. п. Данило Серна, уродженець села Якторів біля Львова, колишній актор Театральної студії Олімпії Добровольської та колишній керівник драматично-хореографічного гуртка „Зарево" у Ню Йорку, ентузіяст культурно-мистецької діяльности.

Покійний залишив в жалобі трьох братів та численну ближчу й дальшу родину. Час і місце похорону устійнюється.

Місія...

(*Продовження зі стор. 2*)

жити своїм власним — ні від кого незалежним життям. Тому зберігаймо з національним пієтизмом наші культурні й історичні надбання протягом довгих століть, та гідно і з пошаною передаваймо їх з роду в рід, щоб у цей спосіб зцементувати тяглість української науки, історії культури, побутових звичаїв і народної творчости так, як це роблять усі цивілізовані народи світу.

На закінчення й на основі довголітнього досвіду, мушу ствердити, наголосити і підкреслити цей факт, що ніяка одна людина — хоч би як здібна, динамічна, працьовита і повна посвяти — ані кілька людей не спроможні попровадити успішно численних і скомплікованих аґенд нашої музейної діяльности. Чотири відділи Музею вимагають багато умів, талантів і дуже багато часу.

Тому звертаюсь до членів Музею, до організацій, прихильників і усього свідомого громадянства зі закликом і проханням, щоб уся наша громада індивідуально і організовано включилася до співпраці в оцій культурній установі, щоб їй облегшити виховно-освідомлюючу місію серед українців і осіб іншого національного походження.

Український Національний Музей вас потребує! Допоможіть йому морально, вписуючись в ряди його членства, і допомагайте матеріяльно, складаючи грошові пожертви на адміністраційні потреби. Дорожіть Українським Національним Музеям, бо це наша дитина.

ЗБОРИ ВІДДІЛУ В БРИДЖПОРТІ

Бриджпорт, Конн. — 59-ий Відділ УНСоюзу „Українська Січ" повідомляє членів, що звичайні збори відбудуться в залі української католицької церкви при 457 Нобл авеню в неділю, 6-го червня ц.р., о год. 2:30 по полудні. Проситься членів прибути й вислухати звідомлення делеґатів 30-ої Конвенції УНСоюзу, яка відбулась в Рочестері.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. ТРОЙЦІ
в ІРВІНҐТОНІ, Н. Дж.
ЗАПРОШУЄ
українське громадянство і парафіян
на

ХРАМОВЕ СВЯТО

яке відбудеться
у ЗЕЛЕНОСВЯТОЧНУ НЕДІЛЮ, 6 червня 1982 р.

Богослуження о год. 10-ій рано відправить прот. СЕРГІЙ НЕПРІЛЬ в сослуженні оо. Настоятелів доокolишніх парафій і протодиякона ВОЛОДИМИРА ПОЛІЩУКА. Співатиме церковний хор під кер. інж. ДМИТРА ОЛІЙНИКА.

Після Богослуження в парафіяльній залі буде СВЯТКОВИЙ ОБІД. Під час Обіду виступить Ансамбль Бандуристів „Гайдамаки" під кер. ОСИПА ГОЛОВАЦЬКОГО.

У НЕДІЛЮ 13-го ЧЕРВНЯ 1982 р. після Богослуження відбудеться

ОБІД з МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ

для вшанування дириґента інж. ДМИТРА ОЛІЙНИКА І ХОРИСТІВ церковного хору.

ЩИРО ЗАПРОШУЮТЬ ДО УЧАСТИ:

прот. Сергій Непріль
настоятель

Борис Процюк, голова Параф. Ради — Віра Пасько, голова Управи Сестрицтва

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ТРОЙЦІ
при БРУМ вул. в НЮ ЙОРКУ
повідомляє, що
в НЕДІЛЮ, 6-го ЧЕРВНЯ 1982 року відбудеться

ХРАМОВЕ СВЯТО СВ. ТРОЙЦІ

на яке щиросердечно запрошуємо всіх парафіян та гостей.

У СУБОТУ, 5-го ЧЕРВНЯ — СВЯТОЧНА ВЕЧІРНЯ о год. 6-ій веч.
в НЕДІЛЮ, 6-го ЧЕРВНЯ — СЛУЖБА БОЖА почнеться о год. 10-ій ранку, яку відслужить о. протопресвітер АРТЕМІЙ СЕЛЕПИНА; співатиме катедральний хор під орудою п-ні Валентини НАЛИВАЙКО. Після Служби Божої проситься всіх на

СВЯТОЧНИЙ ОБІД

у заряді нашого Сестрицтва, де і відбудеться мистецька програма у виконанні нашого церковного хору.

ВСІХ СЕРДЕЧНО ВІТАЄМО.

Настоятель о. протопресвітер Артемій Селепина,
Парафіяльна Рада, Братство та Сестрицтво

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
бл. п. КАРОЛИНИ ЛАВРИШКО
НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ЗЛОЖИЛИ:

По 50.00 дол. — Е. Куровицький, Я. і І. Куровицькі, З. і В. Куровицькі, О. і М. Мороз, В. і З. Никифорук, М. Підгородецька.
40.00 — П. Кісіль.
По 25.00 дол. — А. і В. Березовські, Є. і К. Бриди, Р. і Л. Никифорук, М. Рибчук, Н. Рибчук, Н. Саєвич, З. і О. Савчук, Р. і К. Соболь, М. і Н. Шміґель.
Разом — 550.00 дол.

Гроші переслано прямо до Риму, на руки Блаженнішого Патріярха.

НА ВИКІНЧЕННЯ ЦЕРКВИ В ЛЮРДІ:

І. і З. Бундзяк — 75.00 дол.
По 50.00 дол. — В. і М. Кульчицькі, І. Станецький.
І. і Д. Кульчицькі — 30.00 дол.
По 25.00 дол. — Р. і М. Борковські, Д. Стахів, М. і А. Пашкевич.
По 20.00 дол. — М. Гординська, Н. Саєвич.
По 10.00 дол. — І. Кононів, М. і М. Сидор, М. Струмінська.
Разом — 350.00 дол.

Гроші переслано до Люрду на руки Всеч. о. В. Прийми.

Побратими і колеґи в смутку сповіщають Друзів, Приятелів і Знайомих, що відійшов у Вічність

СЛ. П.
Сотник інж. ІЛІЯ ЖУРЖА

Старшина Славного Куреня Низових Запоріжців.
Народився 20-го липня 1891 р. в Ревуцьке на Херсонщині.
Помер 8-го травня 1982 р. у Філядельфії, Па., ЗСА.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в українській православній катедрі св. Володимира в Філядельфії.

Похований на православному цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., 13-го травня 1982 р.

Вічна Пам'ять Лицареві Ордену Хреста Симона Петлюри!

Зі жалем в серці:
інж. Г. Гордієнко, інж. Н. Гордієнко, інж. М. Ліщинський, інж. В. Сімянцев.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ НАШОГО ДРУГА
бл. п. Адв. ПАВЛА КОБЗАРА
складаємо суму $50.00 на виховання молодих священиків у Новіціяті св. Йосафата в Ґлен Кові, Н. Й.
Опечаленій Дружині й Синові та всій Родині висказуємо наші найщиріші співчуття.
ОЛЬГА І РОМАН ГУГЛЕВИЧІ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
бл. п. мґра ЮРІЯ ГАРАСИМІВ
складаємо 100.00 дол. на українських сиріт в Бразилії.
тітка — Марія Гарасимів
кузинка — Дарія Чижик з родиною
кузинка — Люба Дармограй з родиною

В ПЕРШУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО І НЕЗАБУТНЬОГО МУЖА, БАТЬКА, ДІДУНЯ, БРАТА І ШВАҐРА
бл. п. СТЕФАНА КУРНЯВКИ
буде відправлена
ПАНАХИДА
і
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
на могилі Покійного
в НЕДІЛЮ, 6-го ЧЕРВНЯ, 1982 р.
на цвинтарі св. Духа в Гемтонбурґу, Н. Й.
СЛУЖБИ БОЖІ
за спокій Душі будуть відправлені в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ 7-го ЧЕРВНЯ, о год. 6:30 рано і в ЛЮРДІ.
Просимо Друзів і Знайомих згадати Покійного у своїх молитвах.

Горем прибита:
дружина — КАТЕРИНА І ДІТИ

В глибокому смутку сповіщаємо наших Рідних, Друзів і Знайомих, що в четвер, 27-го травня 1982 року, в лікарні Совтвест Дженерал Госпітал в Клівленді, Огайо, після довгої і важкої недуги, відійшла від нас назавжди наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ, БАБУНЯ, СЕСТРА й БРАТОВА

БЛ. П. МАРІЯ з ЖУРАВЛІВ МАҐОЦЬКА

Покійна народилася в Любині Великому біля Львова дня 4-го квітня 1917 року.

ПОХОРОННІ відправи у крипті похоронного заведення Головчаків у суботу й неділю, 29-го й 30-го травня, а похорон у понеділок, 1-го червня 1982 року о год. 9-ій ранку, з української католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Пармі, на Свято-Покровський цвинтар.

Прохаємо про молитви за упокій нашої Найдорожчої Покійної,

опечалені:
ІВАН МАҐОЦЬКИЙ — чоловік
ОРИСЯ — дочка із чоловіком КАСПАРОМ
ХРИСТЯ й ПЕТРУСЬ — внуки
ОСИП МАҐОЦЬКИЙ — шваґер, з дружиною МАРІЄЮ й синами ВОЛОДИМИРОМ, ЄВГЕНОМ ТА ГРИГОРІЄМ
ОСИП — брат і ближча та дальша родина на Рідних Землях.

РОДИНА ДЗЮБА

Ділиться сумною і болючою вісткою з Приятелями і Знайомими, що 30-го квітня 1982 року в місті Гамільтоні, Канада після внезапної смерти відійшов у Вічність, УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, відродженої в 1921 році.

АРХИЄПИСКОП ВАРЛААМ (ВАСИЛЬ ДЗЮБА)

Лишивши у глибокому смутку:
Дружину — ПОЛІНУ
Дві доньки — КЛАВДІЮ І АЛЛУ
Зятя — МИКОЛУ
Внуки — ВАСИЛЯ І КАРЕН, ЛАРІСУ, МИКОЛУ, МИХАЙЛА, ТАТЯНУ, ПАВЛА І ВІКТОРІЮ.

Господи, Упокой, Раба Свого і Осели Його в Раю, де всі Праведники спочивають.
Про, святі молитви за спокій Його Душі благає опечалена родина.

Згорів будинок „Просвіти" у Вінніпеґу

У суботу, 8-го травня ц.р., в ранкових годинах неймовірна і трагічна вістка потрясла всією українською громадою Вінніпеґу: з підпалу коло год. 7:30 ранку знялася в українській читальні Товариства „Просвіти" будинку при 667 Флора Авеню пожежа, і спізнена акція вогневої сторожі не змогла вже її припинити. Коло 10-ої вранці, з великого, привітного та недавно відновленого будинку цього товариства, збудованого в 1921 році зусиллям наших батьків-піонерів, залишилися тільки обсмалені, димлячі й пересяклі водою мури, лячний вигляд яких краяв серця соткам членів читальні та її прихильників, що з усього міста з'їхалися на місце катастрофи.

Загальновідома будівля „Просвіти", що в ній за останніх 60 літ відбулися грубі сотки концертів, вистав, віч і святкових національних імпрез, та яка служила всім українцям своєю театральною і долішньою залями теж для всяких родинних святкувань, перестали у висліді пожежі існувати,— вогонь знищив теж канцелярію читальні з безліччю документів і кімнату читальної крамнички, балькон з шафами шкільних книжок та архівними матеріялами, внизу будинку—шкільні кімнати.

Столи і крісла в обох залях читальні, великі потрети культурних і державних діячів України, влаштування сцени, мистецьку Ювілейну відзнаку читальні „Просвіти"—все знищив вогонь без решти. Мурована стіна, що розділювала будинок читальні, була своєрідним рятунком для модерної, багатовлаштованої кухні та—найважливіше—бібліотеки „Просвіти", коло 4,000 книг якої, в тому сотки високої вартости, збереглися від пожежі і тільки частинно пошкоджені водою.

Усю бібліотеку таки у дні пожежі перенесено жертвенним трудом членів управи читальні в безпечне місце. Останньою імпрезою в залі читальні був авторський вечір гостя зі „Свободи"—редактора Любови Коленської.

Трагічність і неймовірність пожежі в читальні викликує в усіх українців Вінніпеґу болячі почування тим більше, що оця читальня нерозлучно зв'язана з історією усього нашого життя у Вінніпеґу, Манітобі (Канаді та поза нею). Як найстарша українська організація, заснована 1905 р., вона дала почин кільком нашим організаціям, приміщувала їх у своїй домівці, постійно вела свою „Рідну Школу", яка має своє високе визнання та для якої не жаліла ніколи грошей, фундувала ряд видань і щорічно тисячами долярів підтримувала важливі культурні та громадські акції, стаючи справжнім меценатом та добродієм таких починів, як СКВУ, КУК, Фундація Шевченка, Осередок Української Культури й Освіти, Осередок НТШ в Сарселі, Бібліотека Симона Петлюри в Парижі, Вільний Український Університет у Мюнхені та інші.

Жертвенність читальні для українських справ була відома—придбала їй назву рідкісної установи-патріота та загальну пошану й респект у своїй спільноті. Звідси й відчула ця спільнота пожежу читальні „Просвіти", як тяжкий удар по собі, тим більш, що тільки півтори року тому ця ж заслужена установа врочисто відзначувала великий ювілей—75-ліття своєї діяльности.

Хто спричинив пожежу і кому залежало на вилученні читальні „Просвіти" з діяльности української громади у Вінніпеґу—на ці питання відповіді покищо немає ні управа читальні, ні пожежна та поліційна влада, що ведуть основне слідство. Урядово обраховують шкоду від вогню на більш 250,000 долярів, а розшуки за причиною та мотивами пожежі ускладнює факт, що тієї ж суботи, 8-го травня ц.р., годину раніше від пожежі в читальні „Просвіти", підпалено теж комунізуючий Український Робітничий Дім на розі МакҐреґор-Причард, усього три бльоки віддалі від читальні.

Але в Робітничому Домі пощастило пожежу опанувати і пошкодження в ньому тільки частинні,—шкоди є на 20 до 30,000 долярів; згоріла головно канцелярія будинку та менші приміщення. А все ж таки залишається питання: чому саме в один і той самий час підпалено дві українські будівлі, коли тут же, недалеко, такі ж громадські будівлі поляків, чехів, жидів та інших національностей? Чому?..

Одне певно: якщо пожежу в читальні „Просвіти" заплановано на припинення чи хоч послаблення її діяльности,—то розрахунок був хибний. Вже сьогодні управа читальні „Просвіти" плянує відбудову свого будинку і в цьому, ми певні, вона матиме підтримку всієї громади у Канаді, та поза нею.

(ак)

Докія Гуменна...

(Продовження зі стор. 1)

но, знаходяться на стелях печер у формі таємних знаків, щоб їх ніхто не зумів розпізнати. Кам'яна Могила розташована на Мелітопільщини, на півдні України, близько Криму.

Авторка, щоб звернути увагу на вагомість цих наскельних написів, на сторінках своєї повісти дає витяги з книги „Кам'яна Могила". Ось декілька з них: „...Кам'яна Могила... одна з найвидатніших пам'яток нашого степового півдня, — українського Надозів'я, що зберігає на своїх кам'яних плитах вийняткові твори первісного мистецтва й відбитої у ньому ідеології давніх насельників її околиць..." Або: „...Під великими кам'яними брилами... утворилися численні ґроти і навіси, створивши химерні нагромадження каміння. Там виявлено понад п'ятдесят окремих знаходищ із наскельними рисунками із різними сюжетами зображень, виконаних у різній техніці. В цілому вони являють собою справжній музей стародавнього образотворчого мистецтва вийняткової ваги, якому трудно підшукати щось подібне".

М. Рудинський оті таємні написи називає петроґліфами, а Кам'яну Могилу представляє як — „своєрідний кам'янистий острів серед могутньої колись ріки, який ...опинився на поверхні заплави ріки Молочної у вигляді піскового горба, вкритого камінням".

Це про монографію.

А якщо знову повернемось до самого твору Д. Гуменної, то він виник, — згідно з тим, що сказала письменниця, — на канві історичної дійсности, що саме і зображена у наскельних мистецьких рисунках Кам'яної Могили, а вона, письменниця, тільки вгорнула її у фікцію: „Гості з космосу" вибираються на землю, щоб вивчити розвиток плянети Землі, і поволі вони пізнають праісторію цього українського обширу, здебільшого терени Південної України.

При кінці повісти „Небесний змій" у пояснювальному розділі п.з. „Тайнопис" Д. Гуменна пише: „Потреба додати ще ці дві сторінки виникла в мене вже після остаточного опрацювання тексту цієї повісти, а саме: коли взялася я оздоблювати її петроґліфами Кам'яної Могили (зменшеними проти натуральної величини в 20-30 разів). Пильно вдивляючись у ці зображення, намагаючись вхопити тропи, втямила я, що це — тайнопис. У описах дослідників цього музею стародавнього мистецтва ніде нічого про це не говориться. Тому я дозволю собі інтерпретувати зміст цих різьб по-своєму, так, як я бачу, і запрошую читачів до цієї приємної гри уяви... а може й влучного відгадування задумів старожитніх майстрів".

Перебуваючи в редакції, письменниця Докія Гуменна жваво перегортала сторінки у своїй книжці — і в захопленні говорила: „Це — обличчя дівчини, а це — мати; тут ціла постать, а ось тут птах; там голова коня, їх більше, а тут знову якась звіринка". Вдивляючись у ці петроґліфи, можна справді було побачити не тільки чиюсь постать, але й фраґменти із побуту пра-прастародавніх наших предків.

Сюжети Д. Гуменної справді різні: в одних — побут людей в Україні, або — побут тут, де розгортається перед читачем тло подій чи переживань; інші сюжети з глибокою психологічною мережею, ще інші — репортажні твори, оповідання чи повісті: розповіді про Трипілля, життя скитів тощо.

Прочитавши й попередні монументальні і численні твори Докії Гуменної, можна сказати, що письменницю написати їх спонукало животворче пов'язання її з рідною землею, з минулим цієї землі, що й до сьогодні становить джерело надхнення авторки-мистця слова. У письменниці постійно нуртує прагнення зглибити праісторію України, знайти, відкрити духове багатство душі української людини, його прадавній побут, звичаї і мову.

За Докією Гуменною — довгий, славний і багатотворчий шлях. Друкуватися вона почала в Україні в 1924 році. На початках 30-их років твори її підпали під гостру критику — „за неспівзвучність із совєтською дійсністю". Крім інших видань уже в пізніших роках її кількакратно атакували у виданнях „Історії української літератури". Ось один із витягів, том 7-ий, „Наукова Думка", Київ, 1971, ст. 26-та: „Для критики характерна все більша наступальність, прагнення охопити і осмислити найрізноманітніші літературні факти, події. Посилюється увага до естетичного аланізу. Критика веде боротьбу за ідейну чистоту літератури проти проявів буржуазно-націоналістичної ідеології (критика п'єс М. Куліша „Хулій Хурина", „Народний Малахій"), проти спроб спотворено зображати радянську дійсність (твори Д. Гуменної „Вірус", „Ех, Кубань, хлібородная"... та інші), проти схиляння перед буржуазною культурою Заходу (Є. Черняк „Листи здалека"), проти натуралізму".

Залякані силою слова Гуменної, совєтські критики намагалися знищити його правду в українському народі.

Та Докія Гуменна не здавалась, а писала — і твори її заходили в хату українського читача. Пригадаємо деякі з них: „Діти Чумацького шляху" — роман у чотирьох томах", „Мана" — повість, „Велике Цабе" — повість, „Багато неба" — збірка нарисів, „Хрещатий яр" — роман-хроніка, „Епізод із життя Европи Критської" — феєрія, „Вічні вогні Альберти" — репортаж, „Жадоба" — оповідання, „Серед хмаросягів" — нове лі і оповідання, „Скарга майбутньому" — роман, „Благослови, Мати" — казка-есей, „Золотий плуг" — роман, „Чотири сонця" — новелі і оповідання, „Родинний альбом" — есей, „Минуле пливе в Прийдешнє" — розповідь про Трипілля, „Внуки столітнього запорожця" — українські новелі американського походження. А це і творчий шлях письменниці — це роки праці і томи книжок...

Але, мабуть, найтруднішим петроґліфом для розкриття редакторів виявилася усмішка Докії Гуменної, коли на запит, що тепер готує до друку, вона тільки загадково... усміхнулася. Либонь і цей „петроґліф", як і інші, лиш вона сама може розшифрувати. Але, без сумніву, український читач прочитає ще не один майбутній твір цієї письменниці великої прози.

„Небесний змій", 262-сторінкова повість Д. Гуменної — багатоілюстрована й обгорнена в тверду темнозелену обкладинку, на якій золотими літерами витиснений фраґмент композиції на одній плиті Кам'яної Могили (М. Рудинський, „Кам'яна Могила", таблиця IV).

Найновішу книжку Докії Гуменної — в ціні 12-ти долярів — можна набути, звернувшись на адресу: Research Society for Ukrainian Terminology, Inc. c/o St. Sophia Press, 166, First Ave., New York, N.Y. 10009.

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК, Ч. 2—80

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
49	Монік А.	11.60	432	Кінах П.	5.30
49	Монік С.О.	11.25	432	Кінах	5.05
418	Зубик В.	3.60	432	Кінах П.	5.00
418	Зубик В.	3.75	432	Кінах П.	4.70
432	Ґерус М.І.	6.60	432	Мельник П.	8.10
432	Ґерус С.А.	6.60	440	Перекліта М.	6.00
432	Ґерус М.І.	6.90	460	Королюк Ф.	7.50
432	Ґерус С.А.	6.90			

Сума проголошених чеків 98.85
Раніше проголошених 60,432.93

Разом 60,531.78

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК ч. 1—80

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
5	Мартинковський В.	2.75	301	Осовський М.	1.50
5	Мартинковський А.	2.75	301	Казанівський І.	5.70
25	Даржньовський Роман	5.50	334	Посаковський С.	3.00
25	Карваш С.	2.70	337	Гедеман М.	7.50
88	Квас В.	4.65	337	Гедеман М.	11.00
88	Квас М.	5.40	355	Вілфорд Ф.Й.	1.50
107	Мандзій Е.	1.50	367	Цюга В.	1.50
128	Ґлова М.	6.90	367	Капітан А.	2.90
158	Кучерська Л.	2.90	397	Нищот М.	4.35
171	Явний С.	1.50	397	Білас Мирон М. і С.	20.00
171	Гавриляк П.	1.50	399	Модрицький М.	2.50
171	Явний О.	3.80	399	Модрицький М.	1.50
171	Явний Р.	3.80	457	Джус І.	9.70
184	Дупей П.	9.72	472	Турчин А.	4.85
194	Ґной О.	1.50	472	Боднарук Р.	4.35
219	Терещук В.	3.00		Панство Ланда у пам'ять Клементини Чайковської	25.00
226	Смаль Л.	1.50	39	Ракочий Теодор	5.00
253	Фіцик В.	3.90	70	Відділ 70 УНС	50.00
253	Лесишин П.	2.65	79	Кобрин Юрій	2.50
256	Олівер М.	3.00	221	Ярослав Стечанин	2.50
256	Олівер М.Б.	3.50	371	Володимир Левицький	1.50
256	Олівер М.Б.	3.50		о. Федорович Н.	2.20
282	Боггс Г.Д.	1.50	397	Августін Стефан	10.00
295	Мартинюк Е.	3.00			

Разом 262.97
Сума проголошених чеків 262.97
Раніше проголошених 60,169.96

Разом 60,432.93